

Den tredje konstskandalen

Oscar Guermouche i paragrafernas korseld

»Jag kritiserar inte jägarförbanden utan ger uttryck för något som genomsyrar hela det svenska samhället. Jag lyfter fram den gemensamma nämnaren för flaggan, kyrkan, staten, militären och kapitalet. Detta är knappast något revolutionerande.«

Konstfacksskandal nummer tre föds den 20 april 2009 med Märta Myrsteners artikel i *Dagens Nyheter* »Konstfacks elever kan stoppas av jurist«. Där ifrågasätter skolan om två av examensarbetena på magisternivå kan visas på vårutställningen. Studenten Magdalena Nordin riskerar censur på grund av upphovsrättsliga problem med sin musikvideo medan klasskamraten Oscar Guermouches *Vi vill åka till Moskva* anses bryta mot lagen om Sveriges flagga. Det är förbjudet att lägga till »märken, bokstäver eller andra tecken« på flaggan. Guermouche hade trotsat detta påbud.

Den ena delen av *Vi vill åka till Moskva* består av tre svenska flaggor som bemålats med textutdrag från marschsånger vid svenska jägarförband. Samtliga texter anspelar i förklenande ordalag på Ryssland; att åka och »döda ryssen«. Den andra delen utgörs av 55 citat där Oscar Guermouche varvar politiska tal, marknadsföringsstrategier, nyhetsartiklar och gammaltestamentliga böcker med svenska lagar, historieböcker, musiktexter och inte minst de broschyrer och brev han fick när han själv ryckte in vid Lapplands jägarregemente 1998. Guermouche beskriver sitt verk som en bild av nationalstaten Sverige.

I den modifierade version som visades på L-Gallery i Moskva sommaren 2008 hade Guermouche översatt en av sångerna till ryska. Men kort efter öppningen stoppade ryska myndigheter *Добро пожаловать в Швецию, Иван!* (Välkommen till Sverige, Ivan!) och flaggan togs ned.

– Mitt verk uppmärksammades ganska stort i rysk tv, och dagen efter sändningen dök det upp två herrar som presenterade sig som »representanter från ryska myndigheter« och krävde att verket skulle tas ned. En rysk curator förklarade att det hade varit »dåligt för min hälsa« att ställa frågor.

Ryssarna har känt sig hotade av och haft ett horn i sidan till Sverige och svenskarnas rysskräck är väl omvittnad i historieböckerna. Antagonismen mellan länderna har pågått till och från ända sedan vikingatiden.

Någon månad efter utställningen i Moskva visades projektet i grupputställningen *Friktion och konflikt* på Kalmar konstmuseum. I pressen beskrevs texterna som »råa«, »ryssofobiska« och »rasistiska«. En manlig besökare i 30-årsåldern skrek att han skulle bränna flaggorna och några flickor i en gymnasieklass började gråta inför verket. En av museets guider vägrade tala om flaggorna och en besökare blev så okontrollerat arg att han fick släpas ut från byggnaden.

– Jag kritiserar inte jägarförbanden utan ger uttryck för något som genomsyrar hela det svenska samhället, säger Oscar Guermouche. Jag lyfter fram den gemensamma nämnaren för flaggan, kyrkan, staten, militären och kapitalet. Detta är knappast något revolutionerande.

I Märta Myrsteners artikel i *Dagens Nyheter* framgår att ett eventuellt brott mot flagglagen bara var en av orsakerna till att verket skulle granskas. Sedan det står klart att brott mot lagen om Sveriges flagga avkriminaliserades redan 1971 åberopar skolan ett nytt skäl. Flaggorna kan bryta mot lagen om föregelseväckande beteende.

Samma dag som *Dagens Nyheter* publicerar sin artikel berättar prefekt Olof Glemme och rektor Ivar Björkman för pressen att *Vi vill åka till Moskva* får visas. Men Magdalena Nordins verk är fortfarande bannlyst från utställningen. Media ger stort utrymme åt skandal nummer tre.

Ivar Björkman och Konstfacks styrelseordförande Gunilla Thorgren påstår i en debattartikel i *Dagens Nyheter* den 27 april att det är Guermouche själv som »aktualiserade de juridiska aspekterna på konstverket«.

Vi vill åka till Moskva visas till slut på Konstfacks vårutställning 2009 och Oscar Guermouche examineras från magisterprogrammet.

Sophie Allgårdh

Texten utgör en resumé av samtal med Oscar Guermouche samt artiklar och texter om hans examensarbete

Добро пожаловать в Швецию, Иван!

(Välkommen till Sverige, Ivan!)

ШВЕЦИЯ, ШВЕЦИЯ, РОДИНА НАША!

ПЕРВЫЙ ВЗВОД МАРШИРУЕТ ВПЕРЕД!

НИКОГДА НЕ ОТСТУПАЯ, НИЧЕГО НЕ ОПАСАЯСЬ,

МЫ РУССКОГО ВАНИ УСТРОИМ СМЕРТИ ЧЕРЕД,

МЫ В МОСКВУ ЖЕЛАЕМ СЪЕЗДИТЬ,

ЧТОБ ПОКОНЧИТЬ С РУССКИМ ЭТИМ.

И ОТ ЭТОГО НАПОЛНИТЬСЯ КАЙФОМ И НЕГОЙ.

А КОГДА СПАЛИМ МЫ ВСЕ РУССКИЕ СЕЛА,

ПОДНИМЕТСЯ НАШ ХУЙ АЖ ДО НЕБА.

»2008 ställdes verket ut i Moskva, med texterna översatta till ryska. Där tyckte man att texterna var för provocerande och flaggorna togs ned. Nu, 200 år efter finska kriget, verkar Sverige alltså äntligen kunna komma överens med ärkefienden Ryssland inom i alla fall ett område: konst.«

Anna Thelning, »Slututställning«
People, nummer 4, maj 2009

»Att en konststudent bland annat skrivit en rå text på svenska flaggan i ett verk kallat *Vi vill åka till Moskva* må av somliga uppfattas som förargande. Men att högskolans ledning via juridiken försöker stoppa konst på dessa grunder är som sagt rent putinsk klåfingrighet.«

Maria Ripenberg, »Putinsk övernit ersätter låt-gå«
Upsala Nya Tidning 21 april 2009

I Moskva visades en av marschsångerna i sin helhet, översatt till ryska, med gul text tryckt på en blå flagga. Verket presenterades med titeln *Добро пожаловать в Швецию, Иван!* (Välkommen till Sverige, Ivan!). Kort efter utställningens öppning sommaren 2008 plockades flaggan ned av ryska myndigheter.

Oscar Guermouche | Denna sida mot fienden. Till *Vi vill åka till Moskva* har Oscar Guermouche låtit tatuera in texten »Denna sida mot fienden» över sin bröstorg. Texten är hämtad från de truppminor som används av jägarförbanden. Inskriptionen är en del av hans sjuåriga projekt *The Illustrated Man*, där varje konstprojekt avsatt en vinjetliknande tatuering på den egna kroppen. Foto: Aida Chehrehgosha

Vi vill åka till Moskva av Oscar Guermouche visades efter stort rabalder på Konstfacks Vårutställning 2009. I verket ingår tre bemålade svenska flaggor och 55 citat på pappersark. Foto: Aida Chehrehgosha

Ur installationen *Vi vill åka till Moskva* (2008–2009) av Oscar Guermouche. Textutdragen på flaggan är hämtade ur grova antiryska stridssånger från de svenska jägarförbanden. Foto: Aida Chehrehgosha

Över stock och över sten/Jägarmarsch över Ivans ben • Rysk soldat med stjärna röd/Gör sig bäst när han är död • Vart än vår jägarpluton drar/Ryska barn blir utan far/Vart vi än regementsfanan vänder/Ryska städer står i bränder

Ur installationen *Vi vill åka till Moskva* (2008–2009) av Oscar Guerrouche. Textutdragen på flaggan är hämtade ur grova antiryska stridssånger från de svenska jägarförbanden. Foto: Aida Chehrehgosha

Vi vill åka till Moskva/Döda ryssen och må bra • Ryska barn ifrån oss springa/Kulsprutan smattra' se'n finns där inga • När vi bränner ryska byn/Då står kuken rätt i skyn

Ur installationen *Vi vill åka till Moskva* (2008–2009) av Oscar Guerrouche. Textutdragen på flaggan* är hämtade ur grova antiryska stridssånger från de svenska jägarförbanden. Foto: Aida Chehrehgosha

AKS:an blank och fin/Med den ska vi döda röda svin • På en rysk bonngård vi hitta'/En liten och go' rysk bonnfitta/Hon blev slagen och våldtagen/Sedan fick hon en bajonett i magen • Aldrig vika aldrig frukta/Ryske ivan ska vi tukta

*Varje flagga innehåller utdrag ur tre olika marschsånger